

Du gör sån där politisk konst!

×

TEXT: KAJSA DAHLBERG OCH KALLE BROLIN

Vi, konstnärerna Kajsa Dahlberg och Kalle Brolin, träffas i Pildammsparken i Malmö, där vi med utgångspunkt från årets Berlinbiennial diskuterar möjliga former för politisk konst – dvs. hur vi kan förstå den konstnärliga praktiken som politisk handling. Kajsa har tidigare skrivit om biennalens Open Call i Paletten # 284, juni 2011 där man tillsammans med sitt verk också ombads beskriva var man stod politiskt. Kalle har skrivit ett reportage om biennalen i Fria Tidningen 9/5 2012.

Kajsa: Just nu så bor jag mellan Malmö och Berlin och till hösten ska jag bland annat arbeta med BA3:orna på Valand tillsammans med Annika Lundgren. Jag håller också på att göra en utställning på Museet för Samtidskonst i Roskilde vilken öppnar i januari nästa år.

Kalle: Jag far nu mellan skånsk landsbygd och ateljé på Iaspis i Stockholm, till vintern ska jag bo och arbeta i Nairobi. Olika utställningar varvas med reportageskrivande i Fria Tidningen.

– Vad kostar en sån solcell och hur mycket ström kan den generera?

– Den kostar 6 000 kr och den ger 230 watt i timmen när det är bra sol. Projektorn vi har drar 270 watt i timmen, så det går rätt så jämnt upp. Det är det enda jag räknat ut. Om den ger mer än vi gör av med när det är sommar, så skjuts överskottet ut på elnätet, där det blir anonymt och går till någon annan.

– Men kan ni använda den i huset också, och vad motsvarar det i så fall? Alltså kan ni ha ljusen på i två dagar, eller kan man värma varmvattenberedaren eller ...? Jag är väldigt sugen på solceller som genererar varmvatten. Det finns också sådana där små vindkraftverk ...

– Ja, jag tycker allt sånt är spännande, men det är också frågan om hur mycket jag skall fantisera om att vara självförsör-

jande. Eller om jag ska vara inkopplad på elnätet och pumpa in överskottet där, båda versionerna är ju väldigt attraktiva. Det är som en fantasi om Thoreau i sin stuga vid Walden. En anarkistisk fantasi om att vara självförsörjande.

– Att slippa medverka i den här förljugna världen.

– Vi kallar oss för en socialistisk biograf för att vi omfördelar överskott av ljuset från dagen till natten, det är först bara en metafor. Men sen kan vi i konsekvensens namn inte kalla oss en socialistisk biograf och visa ... De filmer vi annonserar och visar får ju vara Harun Farocki och Oliver Ressler, såna grejer.

– Ja, just det, precis. Hito Steyerl och Agnès Varda ...

– Sen är det kul att göra det i Ängelholm också som är en väldigt högerdominerad stad, där lokaltidningen brukade kalla sig oberoende moderat. Kanske lägst kommunalskatt i hela Sverige.

– Men det var inte därför du köpte hus där?

– Nej, jag växte upp där. Och det finns massor med fina människor där, det är bara första tanken, att »Nej, vi kan inte sätta upp en affisch där det står »Socialistisk Biograf« i Ängelholm utan att det ska bli hallå!« Men sen finns ändå alla de här människorna, om man börjar luska, och det är nästan det skojigaste med det hela, om man kan hitta andra föreningar i trakten att knyta an till.

– Ni kanske ska börja med att visa en Herzog-film. Hans filmer handlar ofta om just det där; skillnaden mellan vad vi förväntar oss och hur det faktiskt ligger till. I *Mirage* till exempel verkar öknerna först helt öde och tom, men efter ett tag dyker det upp alla möjliga människor och djur som lever där.

– Ja, det låter ju jättelikt. Jag bodde i Gdansk för ett och ett halvt år sen, nära Klaus Kinskis födelsestad. Och då skrev jag om Krytyka Polityczna, tidningen där Artur Zmijewski är med som bildredaktör.

– Varför bodde du i Gdansk?

– Jag var nyfiken på WYSPA som ligger inne på skeppsvarvet i Gdansk. Det är en konstinstitution som startat där inne, den är lite som Konsthall C i Hökarängen, utställningarna ska ha med varvet eller Polens historia att göra. Men det är ändå samtidskonst. Dit kunde jag åka och bo.

– Så fort du satte på bandspelaren så slutade vi prata om politisk konst. Det kunde vara intressant att få med hur vi själva förhåller oss till att andra tycker att vi gör politisk konst.

– Hur man kan precisera vad det skulle betyda, att konsten är politisk. Och vad vi själva tycker om att öppet tala om vad vi står för, eller att göra ett statement. Eller att få förfrågan om ett manifest av Paletten.

– Det är mycket konst som är politisk men som inte nödvändigtvis skulle etiketteras som politisk konst. Konceptuell konst kan vara väldigt politisk, på ett mer abstrakt plan. Konst som belyser eller ifrågasätter strukturerna för vad det innebär att producera och visa konst i ett större sammanhang.

– Om det belyser villkoren som finns för att man ska få lov att arbeta och visa upp sig som konstnär, eller överhuvudtaget om samhällsstrukturella villkor som finns, kraven som bestämmer om man skall få lov att göra något alls?

– Och som ifrågasätter hur bilder förmedlas i samhället, eller hur historia skrivs. Det är också politiskt.

– På ett pedagogiskt sätt.

– Ja, det finns en stark och tydlig koppling mellan konceptuell konst och pedagogik.

– Som är sympatisk.

– Ja, absolut.

– När någon säger »Du gör sån där politisk konst« så kan jag be denna precisera vilken typ av politisk konst hon menar. Är det bara konst som har ett tydligt radikalt vänsterperspektiv som ses som politisk, eller finns det en liberal och konservativ ideologi bakom konst som enbart ses som opolitisk och normal mainstream? På årets Berlinbiennial talar de om en aktivistisk konst, om aktivistiska konstnärer.

– Det är många konstnärer som säger, och jag också ibland: »Ja, jag jobbar som aktivist och som konstnär, det är två olika saker.« Jag upplever att det är många som ser en konflikt där, att det blir viktigt att hålla isär de två, för att det ena inte ska kontaminera det andra. Att göra konst av aktivism ses som ett sätt att estetisera politik, eller som att man skor sig på någonting som ska vara ideellt och ideologiskt.

– Ja, konst är inte fint ideellt och ideologiskt längre, fast det en gång var det, när man började arbeta med det och var mer romantisk i sin inställning.

– Det finns fortfarande den där potentialen att det hamnar på en konstmässa så småningom.

– Att man kan tjäna pengar på sin konst, ja, tänk om!

– Skräckblandad förtjusning.

– Kanske finns det som motpol en syn på att all konst är politisk, som nästan gör det lite för enkelt för oss. Säg att det är en bild av ett godtyckligt motiv, en blomma, men den är gjord på ett banbrytande sätt, och för publiken innebär det »Ja, det är bra att göra saker på annorlunda sätt« och så lär man sig ett nytt seende, ser sen på samhället och tänker på hur det skulle kunna vara i stället.

– Absolut, att förmedla ett annat sätt att se världen på, andra möjligheter. Och bara det att konst får ta tid; tid att tänka på andra sätt att vara i världen på.

– Ibland är det svårt med att ha perspektiv på den konst man själv gör och att förstå vilka konsekvenser den kan få. Det tror jag är en av anledningarna till att jag inte nödvändigtvis tycker att jag gör politisk konst. Jag befinner mig i ett slags närperspektiv inför något som intresserar mig, och i alla fall jag har en tendens att bli ganska nördig. Detaljerna blir väldigt viktiga, och det är först efteråt, eller senare under processens gång, som ett projekt får en tydlig genklang till andra fält och sammanhang. Först då öppnar det upp sig och blir politiskt, men under själva arbetet så tänker jag inte på det. Jag skulle gärna vilja, men jag gör inte det. Men sen är det klart att om man intresserar sig för vissa saker ... vissa intresseområden har kanske större chans att bli politiska än andra, än blommor till exempel. Vad jag menar är att jag tycker att det kan vara svårt att skapa ett politiskt rum i ateljén (som ofta är mitt hem) och att liksom hålla fast vid det som ett politiskt rum. Kanske är det därför det är viktigt för mig att även arbeta kollektivt –